

NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.
(SZTAB GENERALNY)

Oddział II Informacyjny

Nr BW 20154 / II.

Warszawa dn. 17 maja 1920 r.

Do

Adjutantury Generalnej.

Przesyła się do wiadomości dane o gen. Komisar-
wie i akcji jego w Berlinie.

1 załącznik.

K U L I N S K I m.p.

Pułkownik Szt.Gen. i 1 Zast.Sz.Szt

Za zgodność:

Włodzisław
153
hpt.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Dz. 3297/2 dnia 22/5 1920 r.
1. załącz. Wydział.

153 355

Jenerał KOMISAROW w Berlinie.

W połowie kwietnia przybył do Berlina jenerał Komisarow, jako przedstawiciel armji Wrangla. Jest on bardzo dobrze poinformowany co do stanu wewnętrznego Rosji, fantastycznie zaślepiony w Japonję, wróg zajądki Anglii i Francji. Z pro memoria, które złożył w Ministerjum spraw zagranicznych i w Sztabie Generalnym, jasno wypływa rozumowanie Komisarowa: bieg wypadków w Rosji przedstawia sobie następująco, przedewszystkiem wysunięta będzie dewiza "cesarz dla Rosji - ziemia dla narodu", Podstawą w realizowaniu tego ma być armja gen. Wrangla, składająca się w obecnej chwili jakoby z 36.000 zorganizowanych ludzi, w większości ideowe oficerstwo. Do tego wojska stopniowo wlewać się będą inne małe formacje oficerskie i podoficerskie organizowane stopniowo w innych krajach (a zwłaszcza w Serbji) które partjami po kilkunastu wyjeżdżać będą do kraju. Pozatem gen. Komisarow wszedł w porozumienie z przedstawicielami organizacji i związków wojskowych oficerskich i studenckich w Niemczech i z Niemieckim sztabem generalnym, w celu zwerbowania i wysyłania na południe Rosji młodzieży ex-wojskowej. Ma to na celu przeprowadzenie organizacji tyłów armji, etapów i administracji wojskowej, dla zapewnienia wybrzeża morskiego przy posuwaniu się zwycięskiej armji w głąb kraju. Podobno mają być także przewidzione z Niemiec łódki podwodne zupełnie nowego typu, rozkładane na małe części. Wyrabiają je koło w Augsburgu, a mieć będą zażadanie oczyszczenie morza Czarnego i ewentualne przerzucenie do Azji Mniejszej amunicji i prowiantu dla Kemali-Paszy, lub nawet sił zbrojnych.

Narazie armja Wrangla będzie się tylko organizować, działać zacznie tylko wtedy, gdy organizacje wojskowe atamana Siemionowa będą również gotowe do boju i gdy Japonja zaokupuje Syberję po Bajkał, a może i dalej. Między Japonją a Siemionowym, konferencją Paryską, Radą Monarchiczną i jener. Wranglem zawarty został traktat w myśl którego japończycy mogą posunąć się do Uralu. Bliższych szczegółów narazie brak.

Jednak decydującym momentem dla wystąpienia gen. Wrangla jest wystąpienie organizacji monarchicznej Rosyjskiej w Bolszewji i ruch chłopstwa na miasta. Sprzysiężenie oficerskie armji Czerwonej jest bardzo silne i w ścisłym kontakcie ze sztabem gen. Wrangla.

Wrangel posiada pieniądze i to bardzo duże, gdyż miliony udzielane Denikinowi i jego sztabowi przez Anglików ugrzęzły po większej części w kasach zorganizowanego oficerskiego spisku białej armji. Podobno także organizacja monarchiczna z Rosji przysłała stale jakoby bająnskie sumy. Zresztą Najwyższa Rada Monarchiczna już w czasie wojny wywiozła i zmieniła na obie waluty 600.000.000 rubli. i na tej zamianie kolosalnie zarobiła.

Jen. Komisarow najsilniej namawiał w Berlinie i upraszał partje prawe, aby nie popierały w żadnym wypadku bolszewizmu w Niemczech, w Polsce, lub na Litwie, gdyż mogło by to mieć bardzo niekorzystny wpływ na masy w Rosji. Jednocześnie radził popierać wszelkie wrzenie i wywoływać zamieszanie we Francji i w Anglii. Podobno także i ruch separatystyczny w Bawarii i Wirtembergji jest robiony za porozumieniem i zgodą pruskich prawych partji, a to w celu wytworzenia trudnej pozycji dla gabinetu i oszukania Ententy mamiidłem rozbicia jedności niemieckiej. Gra ta jednak wysoce niebezpieczna może być bardzo zgrabnie przez Rzym i koła katolickie we Francji wyzyskaną.

Jen. Komisarow wyjechał do Monachium (Szczegłowitow wyjechał tam już wcześnziej), aby wpłynąć na koła katolickie konserwatywne i wyjaśnić, że żadne niebezpieczeństwo wolności i rozwoju kościoła w przyszłej Rosji nie zagraża. Chce on także przez te koła, oraz Nuncjusza Paretti wpłynąć (drogą przez Rzym) na Marszałka Foch'a Leona Doudet i inne osobistości mające dziś wpływy we Francji, by nie sprzeciwiano się naturalnemu rozwojowi powrotu caryzmu w Rosji i patrzano przez palce na zakup przez Rosję amunicji w Niemczech. Również chodzi o wyjaśnienie stosunku przyszłej Rosji do Polski.

Z Monachium Komisarow jedzie do Budapesztu dla porozumienia się z Admirałem Horty niemal w tych samych sprawach, gwarantując Węgrom powrót taboru rumuńskiego i doprowadzenia do porozumienia z Jugosławją. Zabawiwszy kilka dni w Budapeszcie ma Komisarow wrócić do Monachium, przyczem po drodze zobaczy się z przedstawicielami konserwatywnymi w Wiedniu. Z Monachium na Budapeszt - Belgrad wraca na Krym. W Monachium jen. Komisarow mieszka w hotelu Marienbad.

././.

155

357

Jen- Komisarow chwali się, że posiadają na Krymie węglę za 1.000.000 funt.sterl., ale jej nie sprzedadzą ani anglikom, ani francuzom. Również na Donie zgromadzone są niesłychane zapasy przeróżnych rzeczy. To ostatnie potwierdza się i od innych osób, również od cudzoziemców.

W Berlinie Komisarow zaangażował kilku chemików specjalistów od gazów trujących, niewiadomo tylko czy Niemcy będą im te gasy dostarczać, czy też będą sami fabrykować u siebie. Podobno oficerowie i technicy niemieccy, a także i podoficerowie otrzymają na południu Rosji ziemię; - wielu właścicieli ziemscy jakoby się na to zgodzili.

358

156